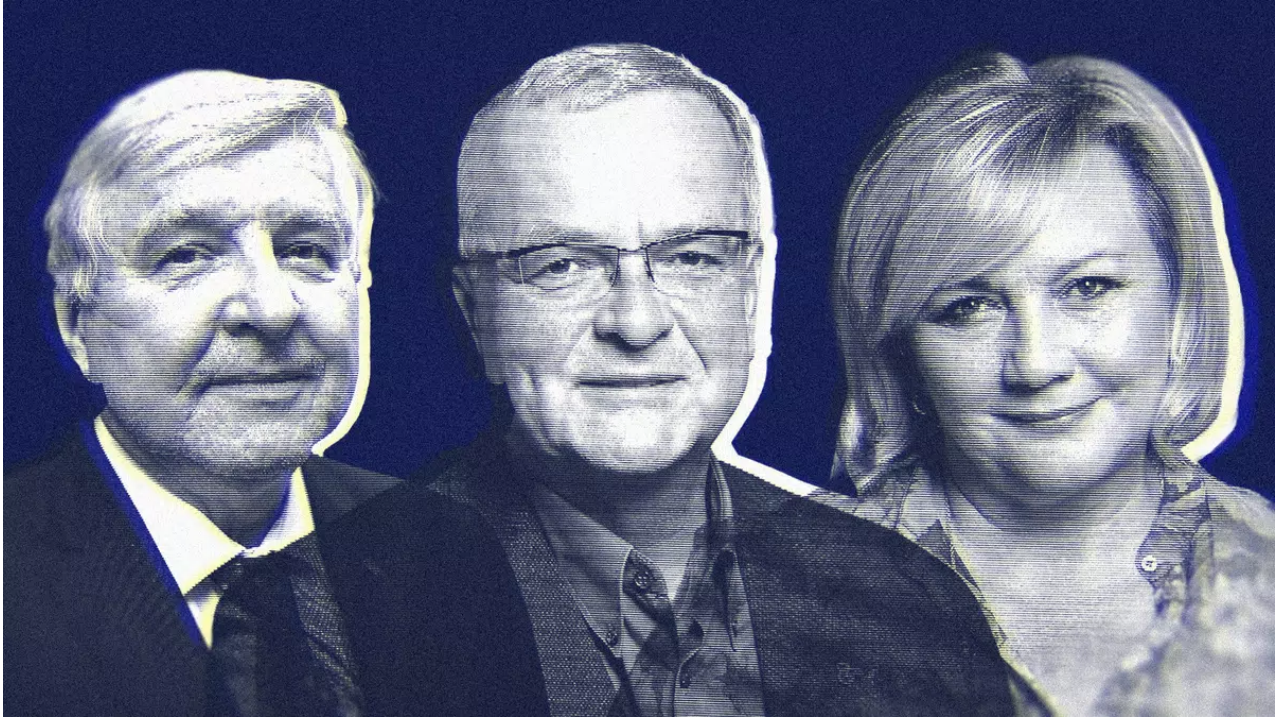

Šéfovali státní kase, teď radí vládě: Sáhnout na důchody nesmí být tabu

SZ seznamzpravy.cz/clanek/ekonomika-finance-sefovali-statni-kase-ved-radi-vlade-sahnout-na-duchody-nesmi-byt-tabu-220872

Kabinet Petra Fialy avizoval, že chce ušetřit 70 miliard. Druhým dechem dodává, že celkové daňové zatížení nezvedne. S úsporami chce však začít, až skončí horší časy, jak oznámil premiér.

„Naším cílem je, až odezní aktuální krize v příštích měsících, tak už v průběhu příštího roku se věnovat konsolidaci veřejných financí, připravit rozpočet s menším deficitem,“ zavázal se ve videu premiér.

Podle exministra financí Miroslava Kalouska (TOP 09) ale není na co čekat.

„Nemáme čas. Jestliže k demografické krizi doklopýtáme zatížení 300miliardovými deficity, tak to dohromady vytvoří výbušnou směs, která nebude řešitelná. Čtvrtbilionový strukturální deficit se nezlikviduje z roku na rok. Ale musí se začít likvidovat neprodleně a musí být jasný scénář, o kolik se každý rok sníží,“ míní Kalousek.

Podle Aleny Schillerové (ANO) je naopak třeba hluboké schodky likvidovat pozvolna, abychom zbytečně nepadli do hlubší krize, než bude nutné.

„Jsme šestá nejméně zadlužená země EU. Všude kolem nás mají vyšší zadlužení, snižujme schodek postupně,“ říká exministryně financí, během jejíhož mandátu zadlužení Česka výrazně stoupl. Částečně kvůli pandemii, zčásti kvůli nárůstu výdajů na důchody, slevy na jízděm a výrazně kvůli snížení daní.

Česko má rozpočet. Je stejně špatný jako tři před ním

30. 11. 17:50

Ani důchody už nemohou být tabu

Na příští rok je schválený předpokládaný schodek rozpočtu 295 miliard korun a pro letošní rok se počítá se schodkem 375 miliard korun. Vláda začíná nesměle vypouštět první nápady, jak „rozežraný“ státní rozpočet zkrotit. Mluví se o úpravě rodičovského příspěvku. O zrušení podpory stavebního spoření. I o zvyšování věku odchodu do důchodu.

Právě u důchodců, shoduje se Kalousek s dalším mužem, který spravoval státní peníze – Jiřím Rusnokem, by měly škrty začít. Vždyť důchody spolu se sociálními dávkami tvoří 40 procent všech výdajů státu.

„Protože strukturální deficit nevznikl jinak než rozpočtovým populismem, tak se jinak než nepopulistickými opatřeními zlikvidovat nedá,“ míní Miroslav Kalousek, který měl na povel státní kasu taky v letech poslední velké hospodářské krize.

„Ani důchody nemůžou být tabu. Společenská smlouva je, že až budou klesat reálné mzdy, tak ti reálný důchod klesat nebude. Ale nemůžeme ti garantovat, že až reálné mzdy porostou, tak budeš mít

taky víc,“ myslí Jiří Rusnok, který v posledních šesti letech vedl českou centrální banku.

Následuje obsah vložený z jiného webu. Zde jej můžete přeskočit.

Přejít před obsah vložený z jiného webu.

„Bez úpravy důchodů to nepůjde. Poslední tři roky jsou jasným vítězem současné krize právě důchodci. Jejich náhradový poměr stoupl, zatímco těm, kteří důchody platí, klesly reálné příjmy skoro o devět procent. Ale když společnost chudne, tak se důchodci nemůžou tvářit, že se jich to netýká,“ míní Miroslav Kalousek, šéf financí za Petra Nečase, jehož vláda má na kontě zatím jediný seriózní, byť neúspěšný pokus o reformu penzí.

Na odvrácení demografické krize reformou penzí je už ale podle Kalouska pozdě. „Jediné, co vládě zbývá, jsou parametrické změny, zásadní je změnit valorizační vzorec. Ten, který upravila vláda Bohuslava Sobotky, inflace plus jedna polovina reálných mezd, je dlouhodobě neúnosný. Musí to být plus menší nárůst reálných mezd. Za nás to byla třetina, vraťme se aspoň ke třetině,“ apeluje Kalousek.

Jiří Rusnok by šel s úpravou valorizací penzí ještě dál. Penzisté by se podle něj měli spokojit s růstem penzí jen o inflaci.

„Nemůžeme si dovolit valorizovat důchod plně podle růstu reálných mezd. Kdysi jsme to měli podle jedné třetiny. Já bych si dovedl představit valorizaci jen podle růstu cen. To je model ve světě naprosto běžný,“ navrhuje Rusnok.

Naopak Alena Schillerová, jejíž vláda navýšila základnu pro výpočet důchodů, je proti úpravám valorizací. „Na ty nejzranitelnější bych nesahala. To už tu ordinovala jiná vláda. Důchodci vám dodnes budou vyprávět, jak jim Kalousek v krizi navýšil důchody o 40 korun. Pro ty mladší musíme vytvořit důchodovou reformu na více pilířích.“

Když Česko chudne, měli by chudnout i důchodci, říká Hampl

Stát bobtná a tloustne

Druhou velkou oblastí, kde lze šetřit, jsou mzdy ve veřejném sektoru. Za posledních 10 let narostl počet lidí placených z veřejných peněz o 83 tisíc. Nejsou to jen úředníci, ale zejména učitelé, hasiči, policisté. I na příští rok má vláda v rozpočtu 496 tisíc zaměstnanců placených státem.

Počet státních zaměstnanců vyskočil za vlády Andreje Babiše, roste ale i teď „za Fialy“.

„Vláda, která slibovala, že stát zeštíhlí, zvyšuje počet státních zaměstnanců o 8 tisíc. Co to má proboha společného s válkou? Fialova vláda se vymlouvá na válku úplně stejně jako ta Babišova na covid,“ vadí Miroslavu Kalouskovi.

Která místa škrtat, závisí na prioritách vlády. „Když máme víc dětí, musíme mít víc učitelů, ale musíme pak mít něčeho méně. Já patřím k těm, kteří jsou přesvědčení, že máme zbytečně moc policistů,“ říká Kalousek.

„Já za to vládu nekritizuji, jsou to učitelé, hasiči, vojáci. Stejně jako za naší vlády. Kritizuji je za opětovné zavádění politických náměstků, jen na Ministerstvu financí budou čtyři noví. Navyšují naprosto neproduktivní místa. Na ministerstvu dokonce vzniká nové oddělení, které se jmenuje revize výdajů,“ vadí místopředsedkyni hnutí ANO Aleně Schillerové.

Podle Jiřího Rusnoka nejsou škrtky na provozu státu všespásné.

„Provoz českého státu zase tak drahý není. Problém je v tom, že stát je nevykonný. Neumíme udělat cílená opatření, nemáme potřebná data. Ale že by tu ležely desítky až stovky miliard, které potřebujeme ke krocení strukturálního schodku, si nemyslím,“ domnívá se Jiří Rusnok.

Kalousek by ještě sáhl například na dotace podnikatelům. „Kromě kofinancování evropských fondů by se dotace z čistě národních zdrojů měly škrtnout všechny,“ míní exministr.

Budou muset sáhnout na všechny daně

Stejně málo, jako víme o plánovaných úsporách vlády, víme i o nových příjmech státní kasy, které hodlá vláda najít. Národní ekonomické radě vlády zadala vypracovat návrh opatření ke zvýšení příjmů i snížení výdajů. Ovšem veřejně se ke zvyšování daní dál staví rezervovaně.

Naposledy premiér Petr Fiala prohlásil, že v „cestu zvyšování daní“ nevěří. Podle Jiřího Rusnoka ale bude muset kabinet otočit.

„Neobejdeme se bez zvýšení daní. Tenhle politický mýtus ODS a ‚rádobyliberálů‘ padne. Nakonec vám nezbyde než sáhnout trochu na všechny daně.“

Kam by se bývalý guvernér ČNB obrátil s nataženou rukou zejména? „Je třeba jít tam, kde to nejvíc křičí. Největší absurditou v porovnání s vyspělým Západem jsou majetkové daně. U investičních nemovitostí to je daňové zvýhodnění bohatých. Slušné země mají i dědickou daň a daně z kapitálových zisků. Ale to nás nevytrhne, bohatých není zas tolik,“ říká Rusnok.

Za nutné považují Rusnok s Kalouskem zvýšení daně z příjmu fyzických osob. Jejím snížením Babišova vláda spolu s ODS a SPD rozpočet každoročně připravila o 100 miliard korun.

Kalousek coby bývalý ministr financí v Nečasově a Topolánkové vládě ale upozorňuje, že bavit se o zvyšování jednotlivých daní bez komplexní reformy systému, dává pramalý smysl.

„Výsledkem reformy by měly být příjmy o 70 až 80 miliard vyšší než teď. Vláda má jeden návrh konsolidace, z kterého si vyzobává jednotlivá opatření. Ale má mít několik návrhů a vybírat si z jednotlivých scénářů.“

Alena Schillerová by šla cestou zvýšení tzv. daní z hříchu. „Na příjmové daně bych nastavila trajektorii zvyšování spotřebních daní, zejména ze závislostí, zvyšování daně z hazardu. Dotáhla bych zdanění globálních firem, které tu podnikají v oblasti digitálních technologií a neplatí tu ani korunu. Využijme české předsednictví a dotáhněme to,“ vyzývá exministryně.

Popsané změny by patrně nevyvolaly ve společnosti takovou nevoli, jako kdyby kabinet sáhl na penze, ovšem z 200miliardového strukturálního schodku by ukrojily minimálně. „Neříkám, že to přinese vyšší desítky miliard, spíš nižší,“ přiznává Schillerová, podle které je nutné přidat škrty na výdajové straně.